

De Eenzame Uitvaart
jaarverslag 2018

 Stichting De Eenzame Uitvaart
Merelstraat 9 · 3514 CL · Utrecht · 06-26941233
info@eenzameuitvaart.nl · www.eenzameuitvaart.nl
KvK 342422116

Voorwoord

Het verslagjaar 2018

De baard van een broer Mijn eerste eenzame uitvaart vond plaats in oktober 2018: het betrof een Roemeense jongeman van 24 die in Amsterdam-Zuidoost van een flat sprong. Intussen is het mei en staat mijn teller op acht. Acht keer staarde ik in de aula van Sint Barbara naar een eenvoudige kist, geflankeerd door zes kaarsen die niet smelten omdat ze van hout zijn (in de uitgeholde top brandt een waxinelichtje). In die kist het lichaam, of in één geval slechts een deel van een lichaam, van een persoon die pas na zijn of haar dood een bekende van mij werd. Als ik kijk naar het aantal uitvaarten dat mijn gewaardeerde voorganger wijlen F. Starik coördineerde, ruim tweehonderd heeft hij erop zijn naam staan, is acht bijna niets en ben ik slechts een beginner.

In de eerste jaren, dit project ving aan in 2002, was het voor Starik lastig om van de gemeente meer los te krijgen dan wat basisgegevens over de overledene. Hij moest op grond van een leeftijd, een geboorteplaats en soms een doodsoorzaak een beeld van een mensenleven zien te vormen: onmogelijk. De verslagen uit die tijd, hij bundelde ze in *De eenzame uitvaart* (2005), gaan dan ook vooral over hoe hij wordt gebeld door Ger Fritz van het Bureau Uitvaarten van Gemeentewege (BUG), zoals de dienst toen nog heette, en hoe zij samen met een dichter de plechtigheid en teraardebestelling beleven. Vooral bij de dichters, die een vers dienden te componeren op grond van bijna niets, was de frustratie hierover soms groot.

Voorafgaand aan de zesde eenzame uitvaart, maart 2003, vroeg Eva Gerlach of zij het huis mocht bezoeken waar de overleden man in kwestie anderhalf jaar lang dood had gelegen; nieuws dat via een krant was uitgelekt. Dat mocht niet van meneer Fritz, die nooit het achterste van zijn tong liet zien. Starik begreep dat wel. 'Hij moet schipperen tussen de bescherming van de privacy van de overledenen en het verlangen van de dichter om te weten wie hij zal bezingen', noteerde hij in het betreffende verslag.

Het gedicht dat Gerlach schreef was een protest tegen deze al te rigide gang van zaken. Ze schreef dat ze de persoon in kwestie graag 'uit ontbinding' had willen wekken, 'maar ik maak / geen schijn van kans', en: 'uw la blijft op slot'. Ze kon wel van alles 'verzinnen', hoe meneer in zijn stoel de krant las of naar de televisie keek, maar veel liever zou ze hem willen tonen zoals hij werkelijk was: 'wie / doet dat voor u, ik niet, ik ken u niet.'

Tijdens de vijftiende eenzame uitvaart stelde Neeltje Maria Min het probleem opnieuw aan de orde. 'Gegevens ontbreken', dichtte ze. 'Een kaal verhaal dat het geheim bewaart / van wie erin ligt opgebaard.' Wanneer je niets van iemand weet kun je tijdens de uitvaartdienst ook geen passende muziek laten spelen. Later zou Starik zelf muziek uitkiezen, destijds zocht een BUG-medewerker iets uit. Meestal klonk dan The Byrds of The Bee Gees, omdat de medewerker daar zelf erg van hield. Die medewerker hield ook van Bob Dylan, zo kon het gebeuren dat voor een Nigeriaanse bolletjessliker 'I Shall Be Released' werd gedraaid.

Dankzij subtiele druk van Starik en de dichters uit de zogeheten *Poule des Doods* kon in de loop der jaren wat meer openheid ontstaan. Langzaam zie je de verslagen van toon veranderen, met name in Stariks tweede bundeling, *Een steek diep, schetsen van verloren levens* (2011), komt de overledene zelf meer centraal te staan.

In 2015 vroeg Starik mij een groot verhaal te schrijven over zijn geesteskind, wat er uiteindelijk niet van kwam omdat het Mondriaanfonds er geen heil in zag. Ik was intussen al een paar keer met hem op stap geweest, onder meer toen hij op het Centraal Station in Amsterdam afsprak met twee zussen en een broer van een man die een half jaar eerder eenzaam was begraven. De gemeente was er toen niet in geslaagd deze nabestaanden te traceren, die zelf geen contact met hun broer onderhielden. Ze waren boos, die middag op het Centraal Station. De gemeente had meer haar best moeten doen om hen te vinden; daar kwam het op neer. Ik vond dat geen terecht verwijt. De mensen van Team Rampen, Uitvaarten en Pension (TRUP), zoals het BUG intussen was gaan heten, zijn geen privé-detectives. Ze kunnen en mogen niet veel meer doen dan de Basisregistratie

Personen (BRP) raadplegen, en een brief sturen als daar verwanten met adres in voorkomen, wat in dat geval niet zo was geweest. Behalve op de gemeente waren de nabestaanden ook boos op Starik. Onder meer omdat hij in het verslag schreef dat de broer een baard had, terwijl hij die baard lang geleden al zou hebben afgeschoren. Ten bewijze haalde een van de zussen een fotootje tevoorschijn waar de broer lachend op stond, een petje op het hoofd, en inderdaad zonder baard. Die foto was gemaakt in een tijd dat ze nog contact met hem hadden, meer dan twintig jaar geleden. Omdat Starik dankzij de toegenomen transparantie kon uitvogelen waar de overleden broer woonde, had hij in de straat met een van de burens kunnen spreken. Die had hem gedetailleerd verteld hoe meneer eruit had gezien, waardoor de nabestaanden aan het einde van het gesprek toch moesten concluderen dat hun broer zijn baard in de herfst van zijn leven opnieuw had laten groeien.

Die baard, hoewel slechts een detail, staat wat mij betreft symbool voor de zorgvuldigheid die ik als coördinator nastreef. Ik moet immers gepaste muziek voor de gestorvene uitzoeken, en mij een beeld van hem of haar zien te vormen, zodat ik de dichter van dienst van informatie kan voorzien en zelf in het verslag ook andere aspecten dan alleen het dikwijls treurige einde van iemands leven kan noteren.

Want vaak, zo is tot op heden mijn ervaring, hebben de verloren levens, zoals Starik ze noemde, ook momenten van glorie gekend, momenten van hoop en voorspoed.

De eenzame overledene lijkt wat dat betreft meer op ons dan we geneigd zijn te denken.

Daarom probeer ik van de partij te zijn als een van de gewaardeerde TRUP-medewerkers, meestal Bert Kiewik en Gerald Rosenberger, de woning van de overledene bezoeken. Terwijl zij een inventarisatie maken van de nalatenschap zoek ik naar sporen van een vroeger leven. Tot op heden is dat aardig goed gelukt. Mijn verslagen - ze zijn terug te lezen op de website van de stichting - konden zodoende uitgroeien tot minibiografieën van mensen die weliswaar onfortuinlijk stierven maar in ieder geval completer dan alleen in hun finale misère kunnen worden herdacht.

Joris van Casteren,
Amsterdam, mei 2019

Algemene Zaken

Korte geschiedenis Onder een eenzame uitvaart wordt een begrafenis of crematie verstaan die - afgezien van de uitvaartleider, vier dragers, een medewerker van de begraafplaats en doorgaans een medewerker van TRUP (Team Rampen, Uitvaarten en Pension) - door niemand wordt bijgewoond. In navolging van de Groningse stadsdichter Bart F.M. Droog, die stelde dat het schrijven van een gedicht voor een eenzaam gestorven stadgenoot tot het metier van stadsdichter hoort, nam F. Starik in 2002 contact op met de gemeente Amsterdam met het voorstel om bij een eenzame uitvaart voortaan ook een dichter met een speciaal voor de overledene geschreven gedicht aanwezig te laten zijn. Naast aan Droog is het bovenal aan gemeentelijk ambtenaar Ger Fritz te danken dat sinds november 2002 bij een eenzame uitvaart in de gemeente Amsterdam naast bloemen en koffie voortaan ook een dichter met zorgvuldig gekozen afscheidswaarden aanwezig is.

De stichting Sinds 2006 is het initiatief ondergebracht in een stichting en vervulde F. Starik, tot aan zijn overlijden in 2018, met grote toewijding zijn functie als dichter-coördinator. Mede door zijn inzet verschenen ook in Den Haag en Rotterdam dichters aan het graf van eenzaam gestorvenen. Tevens zijn er in Utrecht, Gouda, Antwerpen en Leuven vergelijkbare projecten van start gegaan. En menig stadsdichter rekent het als vanzelfsprekend tot zijn of haar taak om een eventueel voorkomende eenzame dode met een gedicht te begeleiden, al komen in kleinere gemeenten nauwelijks eenzame uitvaarten voor. Het doel van Stichting De Eenzame Uitvaart is kort samengevat: een waardig en respectvol afscheid bieden aan overledenen die het ontbreekt aan familie, vrienden of een sociaal netwerk. Dit vanuit de gedachte dat ieder mens het verdient om met speciaal voor hem of haar gekozen woorden begraven te worden. De stichting bereikt haar doel door het stimuleren van de aanwezigheid van een dichter bij de uitvaartdienst en benoemt een coördinator die daartoe de benodigde contacten met dichters en gemeentelijke instellingen onderhoudt.

Gang van zaken Eén à twee keer per jaar komt het stichtingsbestuur samen om te praten over de financiën, de gang van zaken in de EU-steden en wat er verder ter tafel komt. Voor de uitvoering is Joris van Casteren als coördinator benoemd. Uit naam van de stichting zorgt hij ervoor dat tijdens elke Amsterdamse eenzame uitvaart een gedicht wordt voorgedragen. Van Casteren is tevens verantwoordelijk voor de samenstelling van de Poule des doods, die uit zeer bekwame dichters bestaat. Als een eenzame uitvaart zich aandient, benadert de gemeente Amsterdam de coördinator zo snel mogelijk. Afhankelijk van de beschikbare voorbereidingstijd vraagt de coördinator een dichter een gedicht te schrijven en bij de begrafenis voor te dragen. De coördinator verzorgt verder de muzikale invulling en de verslaglegging van de uitvaarten, plaatst de gedichten en verslagen op www.eenzameuitvaart.nl, regelt publicitaire zaken en sponsoring en onderhoudt contacten met de coördinatoren in de overige EU-steden.

Bestuur

Jasper Enklaar, voorzitter

André Stam, penningmeester

Gina van den Berg, secretaris

Praktijk 2018

Eenzame uitvaarten Op 16 maart 2018 overleed F. Starik vrij plotseling. Onder grote belangstelling werd hij begraven op Begraafplaats St. Barbara, temidden van 'zijn' eenzame gestorvenen. Zo goed en zo kwaad als dat ging nam het bestuur zijn taken over, tot in oktober 2018 een nieuwe coördinator gevonden was in de persoon van Joris van Casteren. In 2018 vonden 13 eenzame uitvaarten plaats in Amsterdam en een eenzame uitvaart in Den Haag. In Rotterdam vindt het initiatief van De Eenzame Uitvaart sinds enige tijd geen navolging meer. Volgens de gemeente is dat omdat de dienst ter plekke er altijd in slaagt contact te leggen met naasten en nabestaanden. Er zouden dus geen 'eenzame uitvaarten' zijn in Rotterdam.

Opvallende uitvaarten in 2018: iedere uitvaart was op zijn eigen wijze bijzonder, maar het bestuur denkt met grote ontroering terug aan uitvaarten 232 en 233, toen er onverwacht familieleden en vrienden van de overledenen opdoken om hun geliefden de laatste eer te bewijzen.

Het jaar stond in het teken van 'het schip recht houden en de koers bewaren'. Hierdoor was er weinig ruimte voor extra initiatieven of verzoeken van collega-organisaties die bijstand wilden in het oprichten van een lokale tak van De Eenzame Uitvaart. Wel was de stichting present op een tweetal bijeenkomsten. Ten eerste gaf Poule des doods-dichter Tsead Bruinja, bijgestaan door secretaris Gina van den Berg, acte de présence op de Ten club, waarin zij vertelden over De Eenzame Uitvaart. Daarnaast sprak de Rotterdamse dichter Rien Vroegindewey over het belang van De Eenzame Uitvaart in Rotterdam voor De Jockey Club.

Ook werkten (voormalig) TRUP-beambten Ger Fritz en Ton van Bokhoven, Poule-dichters Eva Gerlach, Jos Versteegen, Anneke Brassinga, Erik Jan Harmens en Tsead Bruinja, begraafplaats Sint-Barbara en secretaris Gina van den Berg mee aan een radiodocumentaire rond De eenzame uitvaart, gemaakt door documentairemaakster Céline Ottenburgh.

In 2018 leed de stichting nog een groot verlies. Poule des doods-dichter van het eerste uur, Menno Wigman, stierf een paar weken voor F. Starik, op 1 februari. Hij wist toen al dat hij genomineerd was voor de Ida Gerhardt Poëzieprijs voor zijn bundel *Slordig met geluk*. De prijsuitreiking heeft hij niet meer mogen meemaken. Met instemming van Wigmans familie besloot het bestuur van de Stichting Ida Gerhardt Poëzieprijs het prijzengeld te besteden aan een uitgave van Wigmans 'Eenzame Uitvaart-poëzie'. De elf gebundelde gedichten in *Ik weet niet goed tot wie ik spreek* (Prometheus 2018) tonen het werk zoals Wigman het uitsprak tijdens de uitvaart.

The Lonely Funeral In diverse buitenlandse landen is er belangstelling voor de eenzame uitvaart. Er is inmiddels een Duitse uitgave verschenen van gedichten en verslagen van eenzame uitvaarten in Amsterdam en Antwerpen: *Das einsame Begräbnis*. In Zwitserland heeft Melanie Katz het initiatief genomen tot een vergelijkbaar project als De Eenzame Uitvaart, in Zürich en Basel. In Engeland is in augustus 2018 een uitgave verschenen met eenzame-uitvaart-verslagen: *The Lonely Funeral* (Arc Publications).

Besteding Art of Impact-subsidie Het project The Art of Impact werd in 2017 officieel afgesloten, terwijl de stichting nog slechts een klein deel van het ter beschikking gestelde geld heeft ingezet, met name ten behoeve van de Ger Fritz-prijs. Met The Art of Impact werd afgesproken dat we de komende jaren nog afwachten of zich een eenzame thuisvaart aandient. Het bestuur dient via het jaarverslag een afrekening in om The Art of Impact-gelden te verantwoorden.

Ger Fritz-prijs Rond Allerzielen reikt de stichting jaarlijks de Ger Fritz-prijs uit voor het schrijven van het mooiste Eenzame Uitvaart-gedicht. De prijs bestaat uit een bloemstuk, een standaard rouwarrangement zoals dat ook op de kist van eenzaam overledenen wordt aangetroffen, voorzien van een lint met opschrift. Het bloemstuk wordt verzorgd door bloemisterij Abelia te IJmuiden, en wordt geschikt door schrijver en meesterbloemist Ellen Heijmerikx. Het oogmerk van de Ger Fritz-prijs is tweeledig: de prijs vestigt de aandacht op het belang van de

eenzame uitvaart én op de kwaliteit van de geleverde gedichten. De prijs is mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van The Art of Impact. Fotograaf Bianca Sistermans vervaardigt normaliter een portret van de prijswinnaar, met bloemstuk, dat ter beschikking wordt gesteld aan de pers.

Het enige jurylid van de Ger Fritz-prijs is de heer Ger Fritz, gepensioneerd medewerker van de afdeling Uitvaarten van de Gemeente Amsterdam. Ger Fritz stond als dienstdoend ambtenaar in 2002 aan de wieg van De Eenzame Uitvaart in Amsterdam: hij maakte zich in zijn dienstjaren hard voor de gelijke behandeling van eenzame doden: hij droeg er zorg voor dat ook voor hen een aula werd gehuurd, drie muziekstukken weerklonken en dat er op de kist een gemeentelijk bloemstuk prijkte. Hij trad na zijn pensionering toe tot het bestuur van Stichting De Eenzame Uitvaart en was tot en met 2012 actief als penningmeester.

Ger Fritz, ofwel 'meneer Fritz' zoals Starik hem in verslagen noemde, stond erop de prijs dit jaar postuum toe te kennen aan F. Starik. Hij maakte de winnaar bekend op donderdag 2 november, op Radiol, kort na de klok van middernacht, in het radioprogramma *Nooit Meer Slapen*. Eerdere winnaars waren Eva Gerlach, Menno Wigman en Peter Theunynck.

F. Starik schreef het onderstaande gedicht voor een man die na zijn dood over een aanzienlijk kapitaal bleek te beschikken. In het bijbehorende verslag vroeg Frank zich af of hij net zo integer had kunnen zijn als de ambtenaren, of dat hij misschien toch een pakje biljetten van honderd euro achterover zou hebben gedrukt, als niemand het zag. "Daarom", concludeerde hij, "ben ik ook dichter geworden, en geen ambtenaar".

Klein leven

Wat als je rijk bent
en het kan je niks schelen.
Wat als je rijk bent
en gewoon in het buurtje blijft wonen
waar niemand weet
wat er bij jou te halen zou wezen.
Klein leven.
Iemand met een bivakmuts,
gerinkel van glas, paniek:
het is je jaar na jaar bespaard gebleven
in dat eenvoudige benedenhuis
terwijl je overal had kunnen leven.
Geen overdreven sjieke dingen eten,
geen jacht, geen villa met een hek
om de mogelijkheden die mogelijkheden zijn gebleven,
gewoon, klein leven.
Niet ten volle, maar tot het magere einde toe.
Geluk is een afwezigheid, een gebrek
aan een gebrek, de zekerheid van het genoeg.
En tenslotte: niemand om het weg te geven.
Dat kleine, stille leven moe.

F. Starik
Begraafplaats St. Barbara, dinsdag 13 maart 2018, 15 uur
I.M. Johannes G. J. N.

Juryrapport Bij wijze van eerbetoon drukken we eenmalig het volledige juryrapport af, geschreven door Ger Fritz:

Ger Fritz-prijs 2018

Het avontuur van De Eenzame Uitvaart begon op maandag 18 november 2002, 09.30 uur, op de Nieuwe Oosterbegraafplaats te Amsterdam. Het zou de eerste uitvaart worden waarbij Frank een afscheidswoord in de vorm van een gedicht zou spreken.

Hij voelde zich duidelijk niet op zijn gemak. Het is ook niet niks om een uitvaart mee te maken van een man op leeftijd die als enig bekende familie nog een zuster had. Broer en zus waren gebrouilleerd. De enige aanwezigen op de uitvaart waren de uitvaartleider, Frank en ik als vertegenwoordiger van de Gemeente Amsterdam.

Het voordragen van het gedicht is er niet van gekomen. Frank moest duidelijk wennen en de gehele ervaring een plaats geven. Deze uitvaart staat in *De eenzame uitvaart* vermeld als uitvaart no. 0.

Op woensdag 20 november 2002, 09.30 uur, waren Frank en ik aanwezig op begraafplaats St. Barbara voor de uitvaart van een man van Afrikaanse oorsprong waarvan de identiteit niet kon worden vastgesteld.

Hij was gevonden in een flat in de Bijlmer. Gezien de bekende gegevens lag het in de lijn der verwachting dat er zich geen belangstellenden zouden melden. De realiteit bleek anders. 24 aanwezigen, eveneens met Afrikaanse roots, die eensgezind te kennen gaven de identiteit van de overledene niet te kennen.

Frank had een prachtig gedicht geschreven: Dag man zonder naam, ik groet u, onderweg naar het land waar ieder welkom wordt geheten.

Hierna zouden nog vele gedichten volgen, die door de meewerkende dichters als afscheid werden voorgedragen.

Zondag 11 maart 2018: Frank heeft een voordracht in Schotland. Op dinsdag 13 maart 2018 neemt hij afscheid van een eenzame overledene, weer met een prachtig gedicht.

Zaterdag 17 maart 2018. Ik vier mijn verjaardag en mijn telefoon rinkelt. 'Ha', denk ik, 'weer een felicitatie'. Dat pakte wel even anders uit. Ik weet

niet meer wie mij belde en meedeelde dat Frank de dag ervoor was overleden.

Door mijn werk werd ik vrijwel dagelijks met de dood geconfronteerd. Nu kwam hij echter wel zeer ongelegen en ongewenst, waardoor ik een gevoelige draai om mijn oren kreeg. Na de uitvaart lukte het maar niet om het gebeuren een plaats te geven. Steeds kwam Frank weer in mijn gedachten.

Dit gebeurde ook weer op maandag 29 oktober 2018, terwijl ik onderweg in mijn auto zat. Frank kwam weer even om de hoek kijken. Achteraf bleek dat dit getriggerd werd doordat op mijn autoradio het nummer *Passenger* van Iggy Pop ten gehore werd gebracht. Thuisgekomen ging mijn telefoon: Gina van Stichting De Eenzame Uitvaart aan de lijn. Ter sprake kwam de Ger Fritz-prijs. Tijdens het gesprek kwam de suggestie die aan Frank te geven. Nooit heeft hij aanspraak willen maken op deze prijs, om reden dat deze prijs altijd in nauw overleg met Frank en mij ging.

Na overleg met Vrouwkje Tuinman is besloten Frank deze prijs te geven voor al het werk dat hij heeft verzet voor Stichting De Eenzame Uitvaart en voor het getoonde respect voor de overledenen, zonder enig oordeel te hebben over hoe hun leven was verlopen. Uiteraard geldt dit ook voor alle dichters en ik zou het op prijs stellen dat Frank deze prijs ook namens hen krijgt.

Ger Fritz, 1 november 2018

Financiën 2018

Lasten De lasten van de Stichting bestaan voor het grootste deel uit de vergoedingen aan de dichter en de coördinator van de betreffende uitvaart. De dichtersvergoeding is € 300. Dit bedrag is gebaseerd op het standaardhonorarium dat het Lira-fonds uitkeert aan dichters die ergens, door hen gesubsidieerd, optreden. Dat bedrag is sinds de start van De Eenzame Uitvaart niet gewijzigd.

De coördinator in Amsterdam krijgt een vergoeding van € 300 en in Den Haag € 150. De coördinator van Amsterdam, het gezicht van de Stichting, krijgt de vergoeding voor het begeleiden van de dichter, het uitzoeken van de muziek, het bijwonen en verslag doen van de uitvaart en het beantwoorden van de vele verzoeken en vragen van pers en overige belangstellenden. Voor de coördinator in Den Haag bedraagt de vergoeding € 150 omdat de werkzaamheden zich over het algemeen tot de coördinatie en het verslag van de eenzame uitvaart beperken. Wanneer de coördinator ook dichter van dienst is, krijgt hij alleen de dichtersvergoeding.

Daarnaast worden er kosten gemaakt voor het drukken en versturen van het jaarverslag, het aanhouden van een bankrekening en de website.

De bestuurders van de Stichting krijgen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Desgewenst kan eenmaal per jaar bij wijze van vrijwilligersvergoeding een (gezamenlijke) maaltijd na een bestuursvergadering worden gedeclareerd. Van deze mogelijkheid is in 2018 gebruik gemaakt.

Baten De baten van de Stichting bestaan uit de vergoedingen van de gemeenten Amsterdam en Den Haag van respectievelijk € 330 en € 300 per uitvaart. Met deze gemeenten is een vorm van contract gesloten. Tot op heden geldt voor de gemeente Amsterdam met de RvE Wonen een mondelinge afspraak, waarbij de uitvoerder van de uitvaart, Uitvaartcentrum Zuid, het afgesproken bedrag aan de Stichting betaalt. De overeenkomst met de gemeente Den Haag is stilzwijgend voortgezet. De declaraties werden in 2018 probleemloos uitbetaald.

Dekking exploitatiesaldo Per eenzame uitvaart is dus - afhankelijk van de locatie en de vraag of de coördinator als dichter van dienst optreedt- een financieel saldo van tussen de +/+ € 30 en -/- € 270 exclusief de overige kosten. Het tekort wordt gedekt uit de bijdragen van derden. De Nieuwe Ooster (begraafplaats en crematorium in Amsterdam) betaalt jaarlijks € 2.500 voor het organiseren van de Eenzame Uitvaarten. Deze afspraak staat voor onbepaalde tijd. Verder worden er jaarlijks ook door particulieren spontaan donaties gedaan.

Financiën 2018 In 2018 vonden via de Stichting veertien eenzame uitvaarten plaats. Dertien in Amsterdam en één in Den Haag. De totale vergoeding van de gemeenten bedroeg € 4.590. De uitgaven aan dichters en coördinatoren waren € 7.650. Er is voor € 849 aan bank-, bestuurs- en bureaustkosten uitgegeven. Een bijzondere - niet begrote - uitgave betrof de kosten van rouwadvertenties vanwege het overlijden van dichter Menno Wigman en de coördinator van de Stichting, F. Starik (€ 3.711). Er kwam € 29 aan rente van de spaarrekening binnen. Naast de bijdrage van De Nieuwe Ooster (€ 2.500) ontving de Stichting aan kleine donaties een bedrag van € 525 geschonken door elf particulieren. Dit alles resulteerde in een tekort van € 4.566. Dit tekort komt in eerste instantie ten laste van het eigen vermogen. In tweede instantie ten laste van de Art of Impact-subsidie. Meer hierover in de volgende paragraaf.

Subsidie Art of Impact In 2015 is aan de Stichting via het Mondriaanfonds door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen in het kader van Art of Impact een subsidie van € 30.000 beschikbaar gesteld. In 2015 is 80 procent van dit bedrag (€ 24.000) bevoorschot. Ongeveer de helft van de subsidie kan worden aangewend om de exploitatietekorten van de Stichting op te vangen. Het Mondriaanfonds is er in 2018 akkoord mee gegaan, dat het tekort 2017 (€ 1.091) ten laste van de subsidie kon worden gebracht. In 2019 zal het Mondriaanfonds worden verzocht om - op basis van dit jaarverslag - het tekort van 2018 (€ 4.566) ten laste van de Art of Impact-subsidie te mogen brengen.

In 2018 werd € 684 van de subsidie gebruikt voor het uitreiken van de Ger Fritz-prijs.

Er resteert van de subsidie nog € 25.385. De besteding en de meerjarenraming van deze subsidie staat op bladzijde 20.

Eigen vermogen Het eigen vermogen was op 31 december 2017 € 11.535. Vanwege het tekort 2018 (-/- € 4.566) en de suppletie van het tekort 2017 door de Art of Impact-subsidie (+/+ € 1.091) daalde het eigen vermogen per 31 december 2018 tot € 8.061.

Controle De kascontrole 2018 is op 26 februari 2019 uitgevoerd door econometrist-dichter drs. Sven Adriaans. Er zijn door hem geen bijzonderheden geconstateerd.

Begroting 2019 Voor de begroting 2019 wordt uitgegaan van 17 eenzame uitvaarten; 16 in Amsterdam en 1 in Den Haag. De begroting 2019 kent op grond van deze verwachtingen een tekort van € 5.000. Dit tekort wordt gedekt uit de bijdrage van De Nieuwe Ooster (€ 2.500) en - na goedkeuring van het jaarverslag - ten laste van de Art of Impact-subsidie (€ 2.500).

Balans per 31 december 2018

Activa	31.12.2018		31.12.2017	
<u>Liquide middelen</u>				
ING-rekening	51,13		322,03	
Triodosbank	664,80		0,00	
Spaarrekening SNS	27.000,00		32.000,00	
	<u>27.715,93</u>		<u>32.322,03</u>	
<u>Nog te vorderen</u>				
Bijdrage De Nieuwe Ooster	0,00		0,00	
Bijdrage Art of Impact	6.000,00	bij afrekening subsidie in 2020	6.000,00	
Nog te ontvangen overig	29,47	rente 2018	71,75	rente 2017
<u>Vergoedingen</u>				
Amsterdam	330,00	EU 235	330,00	EU 222
Rotterdam	0,00		0,00	
Den Haag	0,00		0,00	
	<u>6.359,47</u>		<u>401,75</u>	
	34.075,40		38.723,78	
Passiva	31.12.2018		31.12.2017	
<u>Eigen vermogen</u>				
Algemene reserve 1.1	11.535,27		12.636,28	
Resultaat 2018/2017	-4.565,66		-1.091,01	
Verrekening tekort Aol subs.	1.091,01	2017	0,00	2016
Algemene reserve 31.12	<u>8.060,62</u>		<u>11.535,27</u>	
<u>Subsidie Art of Impact</u>				
Restant subsidie	27.160,00		21.844,00	
Uitgaven t.l.v. subsidie	-683,99	Bloemen Fritz, Foto Starik	-684,00	Bloemen Ger Fritz, Foto Eva G
Tekort EU t.l.v. subsidie	-1.091,01	2017	0,00	2016
Restant subsidie	<u>25.385,00</u>		<u>21.160,00</u>	
<u>Nog te betalen</u>				
Dichters Amsterdam	300,00	EU 235	0,00	
Dichters Rotterdam	0,00		0,00	
Dichters Den Haag	0,00		0,00	
Coördinatie Amsterdam	300,00	EU 235	0,00	
Coördinatie Rotterdam	0,00		0,00	
Coördinatie Den Haag	0,00		0,00	
Overig	29,78	Bankkosten Q4	28,51	Bankkosten Q4
	<u>629,78</u>		<u>28,51</u>	
	34.075,40		38.723,78	

Jaarrekening 2018 en Begroting 2019

	EU 2017	Werkelijk 2017	EU 2018	Begroting 2018
LASTEN				
<u>Vergoedingen</u>				
Dichters Amsterdam	9	2.700,00	16	4.800
Dichters Den Haag	1	300,00	1	300
Coördinatie Amsterdam	8	2.400,00	14	4.200
Coördinatie Den Haag	0	-	1	150
Jaarverslag		603,20		700
Website		29,04		50
Bestuurskosten		337,45		350
Overige mat. kosten		679,34		160
Bankkosten		138,73		150
TOTAAL LASTEN		7.187,76		10.860
BATEN				
<u>Vergoedingen</u>				
Amsterdam	9	2.970,00	16	5.280
Den Haag	1	300,00	1	300
Totaal EU	10		17	
Donaties		255,00		250
Bijdragen DNO		2.500,00		-
Rente spaarrekening		71,75		30
TOTAAL BATEN		6.096,75		5.860
SALDO		-1.091,01		-5.000

EU 2018	Werkelijk 2018	EU 2019	Begroting 2019	Toelichting
13	3.900,00	16	4.800	
1	300,00	1	300	
11	3.300,00	14	4.200	coördinator = dichter 2
1	150,00	1	150	coördinator = dichter 0
	486,20		700	
	-		50	
	243,70		350	
	3.711,04		160	
	119,19		150	
	12.210,13		10.860	
13	4.290,00	16	5.280	
1	300,00	1	300	
14		17		
	525,00		250	
	2.500,00		-	
	29,47		30	30.000 x 0,10%
	7.644,47		5.860	
	-4.565,66		-5.000	

Verantwoording besteding subsidie Art of Impact

	Begroot	Realisatie t/m 2018	
	nov. 2018	2015	2016
<u>Inkomsten</u>			
Subsidietoekenning	30.000	24.000,00	-
<u>Uitgaven</u>			
Ger Fritz prijs	3.500	1.160,39	520,60
Longread J. van Gasteren	vervallen	-	-
Gedenksteen St. Barbara	vervallen	-	-
Bureau Buitenland	vervallen	-	-
(Buchmesse Frankfurt)			
De Eenzame Thuisvaart	7.000	-	-
Dichter van Dienst (boekje)	7.000	-	-
Exploitatie EU	12.025	-	-
Schrijversbijeenkomst	475	-	475,01
			Factuurnummers 2016 8+9
Totaal	<u>30.000</u>	<u>1.160,39</u>	<u>995,61</u>
SALDO	-	22.839,61	-995,61

	Inkomsten/ uitgaven t/m 2018
<u>Inkomsten</u>	
Subsidietoekenning	24.000
<u>Uitgaven</u>	
Ger Fritz prijs	3.049
Dichter van Dienst (boekje)	-
De Eenzame Thuisvaart	-
Exploitatie De Eenzame Uitvaart	1.091
Overig: Schrijversbijeenkomst	475
Totaal	<u>4.615</u>
SALDO PER JAAR	<u>19.385</u>
SALDO CUMULATIEF	19.385

2017	2018	Totaal bedrag	Saldo t.o.v. begroting	
-	-	24.000,00	6.000,00	Nog te ontvangen
684,00	683,99	3.048,98	451,02	
-	-	-	-	Nov. 2018
-	-	-	-	Nov. 2018
-	-	-	-	Nov. 2018
-	-	-	7.000,00	
-	-	-	7.000,00	
-	1.091,01	1.091,01	10.933,99	
-	-	475,01	-0,01	
<u>684,00</u>	<u>1.775,00</u>	<u>4.615,00</u>	<u>25.385,00</u>	Nog te besteden
-684,00	-1.775,00	19.385,00		Restant op bankrekening EU

**Prognose besteding Art
of Impact subsidie**

2019	2020		Totaal 2015-2020
-	6.000	Afrekening subsidie	30.000
750	750		4.549
7.000	-		7.000
-	7.000	Stelpost, datum uitgave onbekend	7.000
4.563	5.322	Dekking expl. tekort t/m 2019/2020	10.976
-	-		475
<u>12.313</u>	<u>13.072</u>		<u>30.000</u>
<u>-12.313</u>	<u>-7.072</u>		<u>0</u>
7.072	-		

Dichters en gedichten

Op deze en volgende pagina's vindt u de namen van de betrokken dichters en enkele gedichten uit 2018, gekozen door de bestuursleden van Stichting De Eenzame Uitvaart. Zoals al eerder beschreven bleef de Poule ook dit jaar helaas niet gespaard: Menno Wigman overleed op 1 februari 2018. Hij werd 52 jaar. Zes weken later, op 18 maart, volgde dichter en coördinator F. Starik hem, op 59-jarige leeftijd, in de dood.

Poule des doods

Amsterdam

Robert Anker †
Maria Barnas
Catharina Blaauwendraad
Wim Brands †
Anneke Brassinga
Tsead Bruinja
Eva Gerlach
Elma van Haren
Erik Jan Harmens
Judith Herzberg
Bernke Klein Zandvoort
Adriaan Jaeggi †
Hans Kloos
Erik Lindner
Jannah Loontjens
Erik Menkveld †
Neeltje Maria Min
Thomas Möhlmann
Tonnus Oosterhoff
Marieke Lucas Rijneveld
Alfred Schaffer
Rob Schouten
F. Starik (coördinator) †
Ilse Starkenburg
Hans Verhagen
Jos Versteegen
Simon Vinkenoog †
Menno Wigman †

Den Haag

Gilles Boeuf
Bart Chabot
Edwin Fagel
Hans Groenewegen †
Kees 't Hart
Ruth van Rossum
Erwin Vogelezang
Henk van Zuiden
(coördinator)

Rotterdam (in ruste)

Menno van der Beek
Jana Beranová
Daniël Dee
Hester Knibbe
Ester Naomi Perquin
Lans Stroeve
Anne Vegter
Peggy Verzett
Rien Vroegindeweyj
(coördinator)

Dingen

Het gaat erom jezelf bijeen te houden, je moet sparen en bewaren, tegen zonlicht en vergetelheid beschermen wat je vormt en omringt, wat je grip en richting biedt, het zijn je medemensen - het zijn de mensen niet:

afschriften, afspraken, afgehandeld wereldnieuws er valt een zwak lentelicht over de dingen die kunnen wachten, over de heuvels van papier op je tafel, over je vingers die een mensenlevenlang je vingers waren

tot de zomer kwam, afschriften, afspraken, afgehandeld wereldnieuws geduldig bleven liggen, niet meer opgeslagen hoefden te raken, je hebt gedaan wat je kon hield bijeen wat bijeen te houden viel, liet de resten

langs de randen vallen, sloot luxaflex en lamellen wist je vloer, plafond en bed te redden, alle muren de lange armen van je administratie, haar tentakels: het zijn de mensen niet - je spaarde ze, allemaal.

Thomas Möhlmann

Eenzame uitvaart #231, Amsterdam, Dhr. C.M.A.

Nu u

Er hangt vitrage voor uw ramen
heb ik stiekem op streetview gezien
een muur van doek tegen zonnestralen
die buitenstaanders nul inkijk biedt
ook nu is het zicht op u ontnomen
men kan slechts raden wie u bent
wanneer u in Geuzenveld bent aangekomen
data de entrada: onbekend
het duurde lang voor u werd gevonden
je kunt ook zeggen: men is laat gaan zoeken
zo eindigt hij die ongebonden
verscholen achter gordijnendoeken
de taal niet spreekt, geen saldo heeft
alleen nog ademt, tot zelfs dat niet meer
maar voor de duur van dit gedicht nog leeft, nog leeft
opnieuw gelezen: wéér een keer
laat me u woorden geven om in te wonen
taal om soms bij weg te dromen
rijm als verlate verjaarstraktatie
metrum als stand-in voor polspulsatie
u uit zilverstaat, ik uit kikkerland
laaglands reik ik u de hand
er hing vitrage voor uw raam
maar onbedekt spreek ik uit uw naam
nu u, C.E.M.
nu u

Erik Jan Harmens
Eenzame uitvaart #230, Amsterdam, Dhr. C.E.M.

Stil

voor R.S., die de stemmen klein kreeg

Pak het gezegde samen met wat geen
leven moet maken, tijd, getal, persoon:
alles wat je niet aanraakt; wikkel zo
compact dat alles past; draag alles mee
op de tocht die je naar het water brengt

waar de gezonken veerboot ligt; keil daar
de stemmen een voor een, kijk hoe het taaie
weefsel loslaat, slierten trekt door lucht,
oplost, vergeet de reden, bewaar niets;

laat nu je leven op je voeten vallen,
vergeet gewicht, geef al het onverteerbaar
zware over aan lucht; die laatste tel,

je voeten zijn er nog, ze slapen, los nu
je schaduw op, maak dood, zeg niets, wees stil

Eva Gerlach

Eenzame uitvaart #233, Amsterdam, Dhr. R.D.S.

De Eenzame Uitvaart is mogelijk door

Gemeente Amsterdam
Gemeente Den Haag

De Nieuwe Ooster (begraafplaats en crematorium in Amsterdam)
Art of Impact
Particuliere donateurs

Contact

Stichting De Eenzame Uitvaart
G. van den Berg (secretaris)
Merelstraat 9
3514 CL Utrecht
info@eenzameuitvaart.nl
www.eenzameuitvaart.nl
KvK 342422116

Colofon

Samenstelling: G. van den Berg / J. Enklaar
Financiële paragraaf: A. Stam
Gedichten en verslagfragmenten: www.eenzameuitvaart.nl
Grafische vormgeving: Janneke Bergmans
© Stichting De Eenzame Uitvaart, 2019

De mevrouw van Uitvaartcentrum Zuid
vraagt of iemand nog iets zeggen wil.
Ik vertel dat ik naar de flat ben geweest,
dat ik nog steeds niet weet of hij er
woonde. Ik vertel dat ik de Surinaamse
Moeder Aarde heb gezien, net als hij,
misschien. Omdat zijn echte moeder er
niet is zal zij over hem waken.

Joris van Casteren,
verslag Eenzame Uitvaart #234,
het eerste verslag van zijn hand.
